

KUTSESTANDARD

12-09062011-4.9/5

RAUDTEE LIIKLUSKORRALDAJA I

TRANSPORDI JA LOGISTIKA KUTSENÕUKOGU

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid raudtee liikluskorraldaja I kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud raudtee töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeinspeksioon
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Tiiu Poltruk	Edelaraudtee AS
Mati Lõhmus	Eesti Raudtee AS
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS
Neeme Olde	Põlevkivi Raudtee AS

Ajavahemikus 1 – 20 veebruar 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva raudtee liikluskorraldaja II, III kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 10. detsembril 2008. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 23 kinnitatud raudtee liikluskorraldaja I kutsestandard.

Käesolev raudtee liikluskorraldaja I kutsestandard on kinnitatud 9.juunil 2011. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 7.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub raudtee liikluskorraldaja töö transpordi abitegevuste valdkonda, kood 632.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub raudtee liikluskorraldaja 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8312.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Raudtee liikluskorraldaja I
Inglise keeles:	Traffic regulator I
Vene keeles:	Организатор движения поездов I

4 KUTSEKIRJELDUS

Raudtee liikluskorraldaja I võib töötada pöörmeseadjana, vanempöörmeseadjana või signalistina raudtee-ettevõtetes ning teistes ettevõtetes, kellede omanduses on raudtee infrastruktuuri rajatised või kes on raudteeoperaatorid.

Raudtee liikluskorraldaja I spetsialiseerub:

- Pöörmeseadja
- Signalist

Oma tööülesannete täitmisel juhendub raudtee liikluskorraldaja I kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest.

Töö nõuab tervisliku seisukorra vastavust, füüsilist vastupidavust, erialajuhendite tundmist ja nende täitmist. Raudtee liikluskorraldaja I peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Raudtee liikluskorraldaja I teab tööohutuse nõudeid, raudtee tehnokasutuseeskirja ja selle lisasid: raudtee rongiliikluse ja manöövriröö juhendit ning raudtee signalisatsioonijuhendit, rööbastee ja pöörme ehitust ning nende tehnilist seisukorda, manöövrirööde tegemise korda jaamas, jaama tehnokorraldusakti nõudeid, signaalide ja signaalmärkide tähendust, signaalide kasutamise korda, rongide sabavaguni tähistust, pöörmenäidikute asetust ja tähendust, takistus- ja töökoha piiramist jaamades ja oskab kasutada jaamas kasutatavaid sidesüsteeme.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Pöörmeseadja täidab vanempöörmeseadjalt, signalist jaamakorraldajalt, saadud korraldused rongi- või manöövrimatka ettevalmistamisel ja kannab vastavalt jaama tehnokorraldusaktile ette rongi vastuvõtu-ärasaatematka valmisolekust.

Vanempöörmeseadja töötab suure teede arenguga ja manöövritööga jaamades.

Vanempöörmeseadja on võimeline edasi andma oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi.

Vanempöörmeseadja annab pöörmeseadjale rongi või manöövrimatkade valmistamise korraldusi, jälgib pöörmeseadja poolt korralduse täitmist, saab pöörmeseadjalt ettekanded rongimatka ettevalmistamise kohta, mille edastab jaamakorraldajale, jälgib tööhutusnõuete täitmist, ennetab ja lahendab ohtlikke olukordi.

Kutse eeldab visuaalset mälu, loogilist mõtlemist, koordinatsiooni- ja üldistusvõimet, arenenud vastutustunnet ning koostöövalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline sobivus tööks. Pöörmeseadja ja vanempöörmeseadja ning signalist läbivad perioodiliselt tervise- ja teadmiste kontrolli.

Raudtee liikluskorraldaja I kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav põhiharidus, kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 2-kuuline järjepidev töökogemus.

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab:

Pöörmeseadja ja vanempöörmeseadja valdama käesoleva kutsestandardi punktis 5 esitatud kutsenõudeid;

Signalist valdama käesoleva kutsestandardi punktides 5.1 ning 5.2.1-5.2.6, 5.2.9-5.2.16 esitatud kutsenõudeid.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja –teadmised

5.1.1 Majandus – algtase

5.1.2 Õigusaktid – algtase

- 1) kutsealaga seotud õigusaktid
- 2) tööõigus

5.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööhutus, -tervishoid ja -hügieen
- 2) tuleohutus
- 3) keskkonnakaitse
- 4) jäätmekäitlus
- 5) esmaabi

5.1.4 Eesti keel – algtase (vt lisa C)

5.1.5 Suhtlemine – algtase

5.1.6 Organisatsioonikäitumine - algtase

5.1.7 Kutse-eeetika

5.2 Põhioskused ja -teadmised

5.2.1 Ülderialased oskused ja teadmised

- 1) kutsealased mõisted eesti keeles
- 2) kutsealal kasutatavad signaalid, nende kasutamine
- 3) jaamas kasutatavate sidesüsteemide kasutamine

5.2.2 Rongi ärasaate-vastuvõtumatkade valmistamisel kasutatavad reglemendid

5.2.3 Rongimatka jälgimine

5.2.4 Rongide vastuvõtmine ja ärasaatmine

5.2.5 Manöövritöö kord jaamas

- 5.2.6 Vagunite pidurkingadega kinnitamise kord jaamades
- 5.2.7 Pöörmete ja signaalide võtmesõltuvuse põhimõte
- 5.2.8 Pöörmepeostis asuvate seadmete tundmine ja nende töö põhimõte
- 5.2.9 Pöörme ehitus, vead ja nende kõrvaldamise korraldamine
- 5.2.10 Pöörme hooldus ja tegutsemine rikke korral
- 5.2.11 Rongi vastuvõtmisel jaamakorraldaja kirjaliku käsuga tegutsemine käsu üleandmisel
- 5.2.12 Liikluseks ohtliku koha piiramine ja liikluseks suletud teeosa-, pöörme piiramine jaamas
- 5.2.13 Pöörangu ümberseadmine ja sulgrööbaste lukustamine
- 5.2.14 Seisva veeremi piiramise kord jaamas
- 5.2.15 Ohtlike kaupade veo põhimõtted
- 5.2.16 Tegutsemine tööõnnetuse korral

5.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsiline ja vaimne sobivus
- 2) loogiline mõtlemine
- 3) visuaalne mälu
- 4) koordineerimisvõime
- 5) kohanemisvõime
- 6) õpivalmidus
- 7) hoolikus
- 8) kohusetunne
- 9) koostöövalmidus
- 10) vastutusvõime

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib kuni 01.01.2014. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmistele, oskustele, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Lisa B

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljahaaldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, töopakumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldud kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otseselt lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttav, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaan-selt, väljendeid eriti otsi-mata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamiseks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainet laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste pool- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-terviitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/ kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttav või mulle huvi pakuval teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakuvas teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala